

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 21 § i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879.

Från Första Kammaren har till laguskottet hänvisats en af herr *von Strokirch* väckt motion, n:o 1, af följande lydelse:

»Om ändring och utrifning af vattenverk, som genom uppdämning skadar jord och hindrar dess odling, stadgades i kongl. förordningen 14 juli 1835 i dess § 3, att om vattenverk, som tillhör boställe, alldeles utrifves, skall, i alla fall, ersättning därför vara bestämd endast till motsvarighet af värdet.

Genom detta stadgande, hvilken med andra ordalag återfinnes i nu gällande vattenlag af den 20 juni 1879 kap. 3 § 21, har lagstiftaren redan velat gifva ett uttryck för det allmännas skyldighet att för den enskilde underlätta odling och torrläggning af mark; mycken sådan har derigenom under tidernas lopp vunnits; för det myckna, som i sådant hänseende återstår att vinna och som fördränkes genom uppdämning för vattenverk vid ett och annat af kronans indragna boställen, torde ett ytterligare steg af tillmötesgående från det allmännas sida med skäl kunna ifrågasättas; ett sådant vore, att kronan, i likhet med hvad nu i vissa fall eger rum i afseende å jords m. m. afstående till jernväg, fränsade sig all ersättning för ifrågavarande vattenverk och uppdämningar, då de i och för odling böra rivas.

Det kan ju tyckas, att en sådan frikostighet å kronans sida skulle för denna kunna medföra känbara förluster, hvarvid dock torde få be-

märkas, att antalet af de vattenverk, som kunna ifrågasättas för rifning, icke kan antagas vara stort, samt att uppoffringen af ett eller annat årligt arrende kommer efter verkställda odlingar kronan åter till godo i form af till staten inflytande medel från bevillning af kapital och arbete m. m.

Emot den här ifrågasatta uppoffringen från det allmännas sida kan ju anföras, att om ett odlingsföretag anses fördelaktigt, så spelar en billig inlösen af ett vattenverk ingen stor roll i kostnaden för företaget i dess helhet, och då dertill kommer, att sådan alltid måste ske, då det är fråga om privata verk, skulle ett odlingsföretag ställas i olika förhållande till ett annat; men förutom att sådan olikhet redan förefinnes, ställer sig frågan annorlunda, om man vill göra sig förtrogen med de mångahanda omständigheter, som äro förknippade med åstadkommande af ett odlingsföretag, hvari de intresserade icke sällan till stor del utgöras af föga kapitalstarka jordegare, för hvilka svårigheten att anskaffa nödiga förlag uppställer hinder för företaget; genom ett tillmötesgående från det allmänna i den rigtning, här angifvits, skulle ett väsentligt hinder undanröjas och kronan utan nämnvärda uppoffringar gå i spetsen för den ofta framhållna frågan: att inom egna gränser vinna Finland åter.

Ordförande för ett bland rikets hushållningssällskap i en bygd, rik på mycken vattendränkta odlingsmark, har jag länge varit i tillfälle iakttaga, huru uppdämning å ett och annat boställe i och för relativt obetydliga vattenverk vållar hinder och svårigheter för torrläggning och odling af mångtusende hektar jord af yppersta beskaffenhet; likartade förhållanden torde nog förekomma i öfriga delar af vårt land. I afsigt att befrämja och underlätta detsammas uppodling, får jag med stöd af hvad här ofvan framhållits föreslå, att Riksdagen må för dess del besluta, att 3 kap. § 21 i lagen om dikning och annan afledning af vatten af den 20 juni 1879 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Enligt detta kapitel tillkommer kronan icke någon ersättning eller lösen.»

I likhet med motionären finner utskottet det visserligen vara önskligt, att staten i kraftigast möjliga mån understödjer och underlättar verkställande af för landet nyttiga odlingsföretag, och utskottet vill ingalunda förneka, att ett sådant understöd mången gång kan för

odlingsföretagets åstadkommande utgöra ett hufvudvilkor; dock kan utskottet ej anse lämpligt, att befrämjande af odlingsföretag sker genom sådan ändring af dikningslagens 21 § som den af motionären föreslagna.

Först och främst skulle genom en bestämmelse i den riktning, motionären förordat, ett statens understöd till odlingsföretagen, hvilket naturligtvis bör afpassas hufvudsakligen efter den större eller mindre betydelse för landet i dess helhet, som företaget må anses ega, komma att göras beroende af en så fjerran från denna synpunkt liggande omständighet som den, huruvida och i hvad mån odlingsföretagets verkställande kräfver ändring eller utrifning af kronan tillhöriga vattenverk.

En dylik bestämmelse vore högst betänkelig äfven så till vida, att det icke låte sig beräknas, hvilka kronan tillhöriga större eller mindre vattenverk, som i närmare eller fjernare framtid kunde komma att för odlingsföretag tagas i anspråk.

Dessutom kan ju, för den händelse i något speciellt fall ett odlingsföretag ej kan komma till stånd utan att staten afstår från ersättning för något kronan tillhörigt vattenverk, hvilket måste utrifvas, ett sådant efterskänkande, i den mån sådant kan finnas skäligt, genom särskild derom gjord framställning beviljas.

På grund af det anförda hemställer alltså utskottet,

att herr von Strokirchs ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 februari 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.